

AR-343

B.A. (Part—III) Examination
PERSIAN (Literature)
(Optional Subject)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 100

- هدایات: — ۱- همه پرسش‌ها را از مندر-
 ۲- پاسخ پرسش‌ها در اردو یا انگلیسی یا فارسی یا هندی بنویسید۔

سوال نمبر ۱۔ (الف) اقتباسات‌های زیر را با سیاق و سباق توضیح بدهید۔ (بیچ دو)

15

(۱) ابر به آماده جنگ شد و لشکری گران با اسلحه بیکران فراهم ساخت۔ و چند فیل، بیشاپش لشکر براه انداخت، تا با این وسیله کعبه را ویران کند، و اجتماع و عبادت عرب را برهم زند، چون قبایل عرب این داستان را بشنیدند۔ برایشان گران آمد که مردم حبشی بر بدم معبدشان اقدام کنند۔ پس مردی از اشراف یمن که ”ذونفر“ نام داشت، بپا خواست و قدم خود را فرخواند، و روح و حمیت‌شان را برانگیخت، و هموطنان خود و دیگر قبایل عرب را بجهت ابر به تکیه کرد۔ ولی تاب مقاومت در برابر سپاه او نیا

ورد و لشکر یا نش شکست خوردند.

(۲) برای همین مقصود است که خانه پدری خود را در محله، جنوبی فروخته و حالا ۲۵ سال است که در محله غربی شهر نزدیک مسجد بزرگ معروف مسجد خان، خانه اختیار کرده. فقط برای اینکه شاید باره دیگر از فراز منارهای رنگارنگ مسجد خان موزنی را بشنود ولی چه سودای خامی، تمدن جدید را با آهنگ یک نواخت و غریب و دلسوز موزن چه کار؟ در بند شهر نیست که متمدن شده و از اسارت زندگی شرقی بیرون آمده، دیگر این شهر چگونه می تواند هیر مردی را که عبای مندرسی در بر و، علامه ژولیده ای بر سر دارد تحمل کند؟ نه ای پیر مرد پاره دوز این آرزو را بگور خود خوانی برد.

(۳) ادهم برخاست و جلوی دکالش ایستاد. از دور تخت روان زرنگاری که بر هشت چهار اسب ارجمند بسته شده بود آهسته می آمد روی تخت روان قبه ایک مرصع نهاده شده بود که دانه های قیمتی آن چشم را خیره می کرد. غلامان و چاکران خوب روی و کنیزکان زیبا و خوش اندام از چپ و راست بر چار پایان نشسته و همراه تخت روان حرکت می کردند. خاموشی و احترام مردم برای دیدن کبکبه و جلال بود.

10

(ب) پاخ یکی از پرشس با بنو سید

(۱) مفهوم ادب چه است؟ توضیح بدهید

- (۲) در باره "وزن" یادداشت کوتاه بنویسید۔
- (۳) دکتر عبدالحسین زرین کوب در باره "ادب" چہی گویند؟
- سوال نمبر ۲۔ (الف) ابیات زیر را با حوالہ شرح بدہید۔ (پانچ پانچ)
- 10 (۱) در وطن خود گہر آبلہ بیش نیست
- کی بہ عزیزی رسد یوسف نفروختہ
- (۲) وداع و وصل جدا گانہ لذتی دارد
- ہزار بار برو و صد ہزار بار بیا
- (۳) روزی طلب مکن تو چہ دانی کہ نان کجا است
- تیر از چہ افگنی چون دانی نشان کجا است
- (۴) نیاز مندی حسرت کشان نمی دانی
- نگاہ من شو و در دیدہ دیدم ہنگر
- (۵) صیاد آرزو بہ ہوای تو ہیر شد
- ای طائر مراد ترا آشیان کجا است
- (۶) بامں آویزش او الفت موج است و کنار
- دم بدم بامں و ہر لحظہ گریزان از من

(۷) فریب خوردہ نازم چہانمی خواہم

یکی بہ پرشش جان امیدوار بیا

(۸) یہ تکلم بہ خموشی بہ اشارت بہ نگاہ

می توان برد بہ ہر شیوہ دل آسان از من

15 (ب) دواز بند ہائے شعر را شرح بدہید۔

(۱) اے نکویان کہ درین دنیا بید

یا از این بعد بہ دنیا آئید

اینکہ خفته است درین خاک منم

ایرجم ایرج شیرین خنم

مدفن عشق جہان است اینجا

یک جہاں عشق نہاں است اینجا

عاشقی بود بہ دنیا فن من

مدفن عشق بود مدفن من

(۲) دین سراپا سوختن اندر طلب

انتہائش عشق و آغازش ادب

آبروی گل زرنگ و بوی اوست

بی ادب بی رنگ و بو، بی آبروست

نوجوانی را چو نیم بی ادب

روز من تار یک میگرد و چو شب

تاب دتب در سینه اقرارید مرا

یاد عهد مصطفی آید مرا

(۳) حریت زاد از ضمیر پاک او

این می نوشین چکید از تاک او

عصر نو کاین صد چراغ آورده است

چشم در آغوش اودا کرده است

نقش نو بر صفحه هستی کشید

امتی گیتی کشائی آفرید

امتی از ما سوا بیگانه ای

بر چراغ مصطفی پروانه ای

(۴) (الف) درد بر هر آن که نیم مانده دارد

از بهر نشست آستانه دارد

نه خادم کس بود نه مخدوم کس

گوشاد بزی که خوش جهان دارد

(ب) هر سبزه كه بر كنار جوئی رسته است
گويي ز لب فرشته خوي رسته است
با بر سر هر سبزه بخواری نهی
كان سبزه ز خاك لاله روئی رسته است

سوال نمبر ۳- (الف) يکی از زیریادداشت کوتاه بنویسید۔ 10

(۱) سبک دور مشروطه۔

(۲) سبک دور معاصر

(ب) درباره احوال و شعر گوئی یکی از سخنورهای زیر بنویسید۔ 10

(۱) نیما یوشج

(۲) بهار

(۳) شاملو

(۴) ابوطالب کلیم همدانی

سوال نمبر ۴- بر یکی از عنوان های زیر در زبان فارسی مقاله ای بنویسید۔ 20

(۱) شاعر پندیده من

(۲) فضیلت علم

(۳) ز شاگردی بتنگ آمد دل من (شوخی انگیز)

(۴) بسیار سفر باید تا پخته شود خامی

سوال نمبر ۵۔ بیت های زیر را تقطیع بکنید و اسم بحر را بنویسید۔ (پنج دو) 10

(۱) تو شب آفریدی چراغ آفریدم

سفال آفریدی ایام آفریدم

(۲) از خدا نفل مشو یک لحظه در هر کار کرد

چون تو باشی با خدا هر جا خدایت یاور است

(۳) دلم در عاشقی آواره شد آواره تر بادا

تنم از بیدلی بیچاره شد بے چاره تر بادا

